

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתקצא

ערב שבת קודש
פרשת ואתחנן / נחמו
י"ב במנחם-אב ה'תשע"ג

יוצא לאור עלידי
מכון ליובאוויטש שעליד
צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ב במנחם-אב ה'תשע"ג - י"ט במנחם-אב ה'תשע"ג

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ב במנחם-אב	הלי מעשה הקרבנות פרק יט. הלי תמידין ומוספין.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	הלי פסולי המוקדשין.. בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת פט. מ"ע לט. כט. מל"ת פא. מ"ע ל.
ש"ק	י"ג במנחם-אב	פרק ג-ה.	פרק ב.	מ"ע כח. כה. מ. מא. כז. מב.
א'	י"ד במנחם-אב	פרק ו-ח.	פרק ג.	מ"ע מג. מד. מה. מו. מז. מח. נ. נא.
ב'	ט"ו במנחם-אב	פרק ט-י. הלי פסולי המוקדשין.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ד.	מ"ע קסא. מל"ת קמ.
ג'	ט"ז במנחם-אב	פרק ב-ד.	פרק ה.	מל"ת קלב.
ד'	י"ז במנחם-אב	פרק ה-ז.	פרק ו.	מל"ת קכ.
ה'	י"ח במנחם-אב	פרק ח-י.	פרק ז.	מל"ת קלא.
ו'	י"ט במנחם-אב	פרק יא-יג.	פרק ח.	מל"ת קל. קכט.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחה החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר***		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
8.13	7.46.1	1.22	12.47	9.15	5.55	4.49	4.23	3.18	ו', י"ב במנחם-אב
8.13	7.45.6	1.22	12.47	9.16	5.56	4.50	4.24	3.19	ש"ק, י"ג במנחם-אב
8.12	7.45.1	1.22	12.47	9.16	5.56	4.51	4.25	3.20	א', י"ד במנחם-אב
8.11	7.44.5	1.22	12.47	9.16	5.57	4.52	4.26	3.22	ב', ט"ו במנחם-אב
8.11	7.44.0	1.22	12.47	9.17	5.57	4.52	4.27	3.23	ג', ט"ז במנחם-אב
8.10	7.43.4	1.22	12.47	9.17	5.58	4.53	4.27	3.24	ד', י"ז במנחם-אב
8.09	7.42.8	1.22	12.47	9.17	5.59	4.54	4.28	3.25	ה', י"ח במנחם-אב
8.09	7.42.1	1.22	12.47	9.18	5.59	4.55	4.29	3.27	ו', י"ט במנחם-אב

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטי" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש
7:09	8:25	7:24	8:27	7:17	8:28	7:25	8:26	7:09	8:25
7:05	8:20	7:20	8:22	7:13	8:23	7:21	8:21	7:05	8:20

עורך אחראי: לוי יצחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעליד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יור: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474 אינטרנט:

סיום ענייני הגלות והתחלת הגאולה

ההבדל בין הגאולה העתידה לגאולות הקודמות • דווקא לאחר הירידה הגדולה ביותר, מגיעים לגאולה שאין אחריה גלות • מדוע חמישה עשר באב ויום הכיפורים קשורים ומסוגלים לשידוכין ונישואין? • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

נוהגים לומר "נחם" בתפלת מנחה דתשעה באב⁵; אלא, ששלימות והתגלות השמחה היא בחמישה עשר באב.

ועל דרך שמצינו בנוגע לטעם היום טוב דט"ו באב "שכלו בו מתי מדבר"² - שהאמת היא שכבר בתשעה באב כלתה הגזירה, אלא, שהיו מסופקים "שמא טעו בחודש, עד שראו הלבנה מלאה, ואז ידעו שכלתה הגזירה"⁶, שכבר כלו מתי מדבר, ואלו שנשארו, "כולם שלמים ועומדים להכנס לארץ"⁷.

ומזה מובן, שבט"ו באב מתברר שנסתיימו כבר כל הגזירות וכל העניינים הבלתי־רצויים, והגיע הזמן לצאת מ"מדבר העמים"⁸, ולהיכנס לארץ־ישראל, בגאולה האמיתית והשלימה.

וימתק יותר - על־פי המבואר ברשימות הצמח־צדק למגילת איכה⁹ ש"בט"ו הוא עיקר שלימות הלבנה, וט"ו באב בפרט יש לו בחינה גבוה יותר משאר ט"ו בחודש . . כל שהירידה למטה יותר . . עלידי זה העלייה יותר . . ולכן על דרך זה לפי שבתשעה באב עיקר ירידת המלכות, פני לבנה כו', על כן העלייה שלה בט"ו באב גבוה

א. הסיום של מסכת תענית (במשניות) הוא בפסוק¹ "ביום חתונתו וביום שמחת לבו", ומפרשת המשנה: "ביום חתונתו זה מתן תורה (יום הכיפורים, שניתנו בו לוחות האחרונות)², וביום שמחת לבו זה בנין בית המקדש שיבנה במהרה בימינו".

ובהקדמה - שעומדים אנו עתה לאחרי שכבר עברו הימים העצובים (שלשת השבועות) שהם ההיפך מ"יום חתונתו" ו"יום שמחת לבו": שבעה עשר בתמוז, שבו "נשתברו הלוחות"³ - היפך מ"יום חתונתו זה מתן תורה", ותשעה באב, שבו "חרב הבית בראשונה ובשניה"³ - היפך מ"יום שמחת לבו זה בנין בית המקדש".

ולאחרי שעוברים ימים אלה, אזי השמחה היא גדולה ביותר, וכמפורש במשנה: "לא היו ימים טובים לישראל כחמישה־עשר באב וכיום הכפורים".

ב. האמת היא שהשמחה מתחילה כבר בתשעה באב עצמו - לאחרי חצות היום - שבו נולד משיחן של ישראל, מושיען של ישראל⁴, ולכן

(5) שער הכוונות ענין ט"ב בסופו.
(6) פרש"י ותוס' שם (ל, ב) - מאיכ"ר פתיחתא לג.
(7) פרש"י חוקת כ, כב.
(8) יחזקאל כ, לה.
(9) אוה"ת נ"ך ח"ב ע' א'צו.

(1) שה"ש ג, יא.
(2) גמרא שם ל, ב.
(3) משנה שם.
(4) איכ"ר פ"א, נא ובמת"כ שם.

יותר כו".

כלומר: המעלה של יום חמישה עשר בחודש היא שבו נעשית הלכנה במילואה, ובזה מרומזת השלימות דישראל שנמשלו ללבנה¹⁰. ומעלה מיוחדת במילוי הלכנה (השלימות דישראל) בחודש אב – להיותה לאחרי הירידה היותר גדולה בתשעה באב, שאז גם העלייה היא היותר גדולה, ולכן נעשית שמחה מיוחדת בט"ו באב¹¹.

ואילו היה תחילת בנינה בשלימות, לא היתה נחרבת לעולם.

ועל דרך זה בנדון דידן: "בראשונה ובשניה" – כיוון שסוף כל סוף (לאחר ארבע מאות ועשר שנים, או לאחר ארבע מאות ועשרים שנים¹⁵) היה חורבן וגלות, מוכת, שמלכתחילה לא היתה הכניסה לארץ (הן כביאה ראשונה והן כביאה שניה) ובנין בית המקדש (הן בית ראשון והן בית שני) כדבעי למהוי.

זוהי מעלתה של הגאולה העתידה ובנין בית המקדש העתידי ("ביום שמחת לבו זה בנין בית המקדש שיבנה במהרה בימינו") – עלייה גדולה ביותר (לאחרי ירידה גדולה ביותר) שהתחלתה בחמישה עשר באב – שמתכוננים לגאולה כזו שמונעת ושוללת מלכתחילה אפשרות ואפילו מחשבה אודות מצב של חורבן וגלות, כיוון שהתחלה ("דער ערשטער שטעל") היא באופן ש"את רוח הטומאה אעביר מן הארץ"¹⁶, ובמילא, אין לך ארץ שתוכל להתחיל להצמיח דבר כזה שסוף כל סוף יצא ממנו עניין לא טוב.

ג. ויש להוסיף, ש"ביום חתונתו כו" (ביום שמחת לבו, זה בנין בית המקדש שיבנה במהרה בימינו", תהיה מעלה גדולה יותר מכמו שהיה קודם ש"חרב הבית בראשונה ובשניה" (בבית ראשון ושני) – כיוון שעכשיו נסתיימו כבר כל העניינים של חורבן וגלות, ונעשית גאולה שלימה שאין אחריה גלות¹². והעניין בזה:

החילוק שבין גאולה שלימה שאין אחריה גלות לגאולה שיש אחריה גלות, הוא, לא רק בסוף העניין, בסוף הזמנים, היינו, שהחסרון בגאולה שיש אחריה גלות הוא רק בכך שלאחרי זמן נעשה עוד גלות, ומעלתה של הגאולה העתידה שגם בסוף כל הזמנים לא יהיה עוד גלות, אלא, החילוק ישנו כבר בהתחלת הגאולה, היינו, שגאולה שיש אחריה גלות, כבר מתחילתה אינה גאולה שלימה, ומעלתה של הגאולה העתידה שמתחילתה היא גאולה שלימה ("פון אָנהויב'ס אָן איז שוין דער שטעל אָן אנדערער").

ד. והנה¹⁷, סיום המשנה "ביום חתונתו וביום שמחת לבו" בא בהמשך להתחלת העניין – "לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב וכיום הכפורים, שבהם בנות ירושלים (ישראל¹⁸) יוצאות . . וחולות בכרמים, ומה היו אומרות, בחור שא נא עיניך וראה מה אתה בורר לך וכו'" – שתכלית הדבר הוא עניין של שידוכים וזיווגים.

ובהקדמה – שכללות עניין השידוך אצל בני ישראל למטה נשתלשל מעניין השידוך למעלה אצל הקב"ה וכנסת ישראל¹⁹,

– ולהעיר מהמבואר ברשימות הצמח צדק לאיכה²⁰ בפירוש "שא עיניך": "על דרך בזמן שישאל מסתכלין כלפי מעלה . . ועל דרך זה גם

וראה לדבר – מהפסוק¹³ (שהובא בחסידות¹⁴) "כי על אפי ועל חמתי היתה לי העיר הזאת למן היום אשר בנו אותה גו' להסירה מעל פני", וההסברה בזה – שסיבת חורבנה של העיר הזאת היא משום שתחילת בנינה לא היה בשלימות,

(10) ראה סוכה כט, א. ב"ר פ"ו, ג. אוה"ת בראשית ד, סע"ב ואילך. ועוד.

(11) ראה גם סה"מ מלוקט ח"ד ע' שמו ואילך. וש"נ.
(12) ראה מכילתא בשלח טו, א. הובא בתוד"ה ה"ג ונאמר – פסחים קטז, ב.

(13) ירמי' לב, לא.
(14) תו"א נח ט, ד. תו"ח שם עא, ב. ביאורו"ז לאדמו"ר האמצעי בראשית א, א. מקץ לב, ג. אוה"ת נ"ך ח"ב ע' א'פג. דרמ"צ קסא, ב. סה"מ תרמ"ט ע' רלט. המשך תער"ב ח"ב ע' תערב. ועוד.

(15) ראה יומא ט, א. ועוד.

(16) זכרי' יג, ב.

(17) תוכן וקיצור ה'הדרן' נדפס בהוספות ללקו"ש ח"ד ס"ע 1336 ואילך.

(18) ראה שינויי נוסחאות למשניות. וש"נ. וראה לקו"ש ח"ט ע' 80 הערה 2.

(19) ראה גם לקו"ש ח"ג ע' 984.

(20) אוה"ת שם ע' א'צו.

ה. ידוע שלאחרי תשעה באב (כשמסתיימים הימים הדיפך השמחה) ובפרט מחמישה-עשר באב ואילך – מתחילה תקופה חדשה וסדר חדש בהנהגתם של בני ישראל:

"האחרונים קבלו לומר משכבי עד קומי שכבי, ומקומי עד שכבי קומי", "מתשעה באב שאומרים קומי (רוני בלילה)²⁶ עד חג השבועות שאומרים שכבי (עד הבוקר)²⁷, קומי, חייב לקום קודם אור הבוקר, בראש אשמורת, ללמוד, כיוון דהלילות ארוכים"²⁸.

[ולהעיר, שהפסוק "קומי רוני בלילה" נאמר באיכה (בנוגע לקינה על החורבן), ואף-על-פי-כן, מנצלים פסוק זה באופן שעלי-ידו יתוסף בלימוד התורה – על דרך המבואר ברשימות הצמח-צדק²⁹ פירוש כל הפסוקים באיכה למעליותא – עלידי זה שפועל בעצמו הזזה שלא להתפעל מהמעמד ומצב ד"לילה", ואדרבה, "קומי רוני בלילה", "רינה של תורה"³⁰, שיהיה בית שנשמעת בו רינה של תורה בלילה³¹].

ומפורש בסיום מסכת תענית בנוגע לחמישה-עשר באב – "מכאן ואילך דמוסיף יוסיף", ופירוש רש"י "דמוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה, יוסיף חיים על חייו", היינו, שהסדר של הוספה בלימוד התורה בלילה מתחיל מחמישה-עשר באב, והולך ונמשך על כל השנה.

ויזמין יותר שחמישה-עשר באב הוא התחלת תקופה חדשה על כל השנה כולה – עליפי המבואר בספרים³² ש"חמישה-עשר באב" בניגמטריא "כתיבה וחתומה טובה" (הפטיר כ"ק אדמו"ר: "דאָס איז אַ פּוילישע גימטריא").

ובתקופה חדשה זו צריכה להיות כללות ההנהגה מתוך שמחה.

(מהתועדות כ"ף מנחם-אב ה'תשי"א. תורת מנחם כרך ג עמ' 242-245, 257-255, בלתי מוגה)

כאן שלא יסתכל על התאווה גשמית שבאשה כי אם בשורש העניין יחוד עליון והמשכת אלקות כו", ואז, יכוון ("וועט ער צוטרעפן") לשידוך המתאים (כפי שהכריזו למעלה: "בת פלוני לפלוני"²¹) ללא בלבולים מדברים חיצוניים, שאינם תופסים מקום אצלו, כיוון שמסתכל בעיקר ושורש העניין כפי שהוא למעלה –

ומזה מובן שהסיבה לכך שט"ו באב ויום הכיפורים הם זמן של שידוכין למטה, היא, להיותם זמן של שידוכין למעלה, אצל הקב"ה וכנסת ישראל, שמזה נשתלשל גם למטה שזמנים אלה מסוגלים לשידוכים.

וההסברה בזה:

יום הכיפורים, "דאית ביה סליחה ומחילה"²² – להיותו לאחרי הירידה דחטא העגל, שלאחרי זה נעשית עלייה גדולה יותר, נתחדש בו עניין הנישואין דהקב"ה וכנסת ישראל שבמתן-תורה באופן נעלה יותר מאשר בלוחות ראשונות – "יום חתונתו", "שניתנו בו לוחות האחרונות".

וחמישה-עשר באב – הוא לאחרי הירידה דתשעה באב, שבו היה עניין הגירושין, כדאיתא במדרש²² (ונתבאר בארוכה במאמר שנדפס זה עתה²³) שעניין החורבן והגלות הוא בדוגמת חטא עץ הדעת שבו נידון אדם הראשון בגירושין, "דנתי אותו בגירושין . . . וקוננתי עליו איכה, שנאמר²⁴ ויאמר לו איכה, איכה כתיב (שהיה לו לכתוב איך בקמ"ץ בלא ה"א) . . . אף בניו . . . דנתי אותם בגירושין . . . וקוננתי עליהם איכה, איכה²⁵ ישבה בדד" – על דרך גט כריתות, היפך עניין הנישואין ובבוא חמישה-עשר באב, שבו נעשית העלייה היותר גדולה לפי ערך הירידה היותר גדולה דתשעה באב (כנ"ל ס"ב) – נעשה עניין הנישואין כנסת ישראל והקב"ה.

* * *

26 איכה ב, יט.
27 רות ג, יג.
28 ב"ח (הובא במג"א) אר"ח סרל"ח.
29 נדפס באוה"ת נ"ך ח"ב ע' א'לד ואילך.
30 שמור"ר פמ"ז, ה, וש"נ.
31 הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ה"ח. וש"נ.
32 ראה עער ישכר מאמר יום תבר מגל ס"ב. הובא בדרכי חיים ושלוש סתרפ"ד.

21 מר"ק יח, ב, וש"נ.
22 פתיחתא דאיכ"ר ד (ובפי' מת"כ שם).
23 ד"ה איכה עת"ר – נדפס כהוספה לקונטרס רשימות הצ"צ על מגילת איכה (קה"ת תשי"א). ולאח"ז בסה"מ עת"ר ע' ריג ואילך.
24 בראשית ג, ט.
25 איכה א, א.

נחמת הגאולה לאחר הירידה

מעין הגילוי דלעתיד

מבואר בספרים מעלת היום טוב דחמישה עשר באב לגבי שאר ימים טובים (עד שלא היו ימים טובים לישראל כמותו) – להיותו לאחרי גודל הירידה דתשעה באב, עניין החורבן והגלות, אשר ירידה זו היא צורך עלייה, עד לעלייה הכי גדולה – גאולה האמיתית והשלימה עליידי משיח צדקנו, שבאה לידי ביטוי בחמישה עשר באב, שבו "קיימא סיהרא באשלמותא" [...].

ועניין זה מרומז גם בדברי הגמרא אודות הטעמים להיות טוב דחמישה עשר באב, שהטעם הראשון בזמן הוא – "יום שכלו בו מתי מדבר", שבו נתברר שבטלה הגזירה דמתי מדבר שהייתה בתשעה באב, ומזה מובן גם בנוגע לביטול גזירת החורבן והגלות דתשעה באב – "אני קובע לכם בכיה לדורות" – שבחמישה עשר באב מתברר שבטלה ה"כיה לדורות" דתשעה באב.

ויש לומר, שכשם שבחמישה עשר באב, אז נתברר, שבטלה הגזירה דמתי מדבר כבר בתשעה באב, כמו כן בנוגע לביטול גזירת החורבן והגלות, שנתברר שירידת החורבן והגלות דתשעה באב היא לצורך עלייה דהגאולה.

ונמצא, שבחמישה עשר באב מאיר מעין הגילוי דלעתיד (ביטול הירידה דתשעה באב, ויתירה מזה – שנהפך לששון ולשמחה וליום טוב), ולכן נעשה יום טוב גדול יותר מכל שאר הימים טובים.

ועניין זה מודגש גם בשבת (שלאחרי תשעה באב) הסמוכה לחמישה עשר באב:

שבת נחמו – "שבת שאחר תשעה באב מפטירין נחמו נחמו עמי... מפטירין בנחמות ישעיהו מאחר תשעה באב עד ראש השנה", "שבע דנחמתא" – שאז מתחילה הנחמה "נחמה בכפלים" על החורבן והגלות עליידי (ההפטרה בדברי הנביאים על דבר הבטחת הקדוש ברוך הוא על) הגאולה האמיתית והשלימה. ופרשת ואתחנן – בהתחלת פרשת ואתחנן נאמר "ואתחנן אל ה' גו' אתה החילות גו' אעברה נא ואראה את הארץ הטובה וגו'" – תפילתו של משה רבינו (תקט"ו תפילות, כמניין "ואתחנן") להיכנס לארץ ישראל. ואיתא בספרים בביאור גודל תשוקתו של משה רבינו להיכנס לארץ ישראל, עד כדי כך שהתפלל על זה תקט"ו תפילות – שאילו היה משה רבינו מכניס את בני ישראל לארץ ובונה בית המקדש, לא היה נחרב בית המקדש לעולם, והיה לו קיום נצחי כמו שיהיה לעתיד לבוא.

ונמצא, שבפרשת ואתחנן (בקשת משה רבינו להיכנס לארץ) מודגש העניין דגאולה אמיתית ושלימה, גאולה נצחית שאין אחריה גלות.

[...] צריכה להיות הדגשה והוספה מיוחדת בכל הקשור לקירוב הגאולה, כולל ובמיוחד – הציפייה, הבקשה והתפילה על הגאולה – על דרך ובדוגמת תפילת משה, תקט"ו תפילות, כדי לפעול הכניסה לארץ באופן של גאולה נצחית.

על כל אחד ואחת לעשות חשבון צדק בנפשו: מה עשה עד עתה לקירוב הגאולה!?!...

(מהתועדות ש"פ ואתחנן תשמ"ח, התועדות תשמ"ח כרך ד, עמ' 146-148, 154)

ייהוד הגליל

קול־קורא מאת הבבא־סאלי הרה"צ רבי ישראל אבוחצירא לשמיעת עשרת הדברות • כשיצחק רבין סיפר על "מופת" של הרבי • יהודי שהרבי העיר את תשומת־ליבו לשמו המעניין "יצחק בן שרה"... • תהלוכות ל"ג בעומר; כינוסי ילדים בחג השבועות ואחריו, וכינוס תורה מוצלח בהשתתפות אברכי כולל • מתוך דו"ח פעולות שלוחי הרבי לצפת בקיץ תש"מ • לרגל כינוס שלוחי הרבי לארץ־הקודש, בסמיכות לכ"ף מנחם־אב

מוקדמות יותר היו נערכות תהלוכות במספר מצומצם של מקומות בעולם, אך לא כהוראה כללית). כמו כן, על מבצע קריאת עשרת הדברות לטף ועוד אפיזודות מפעולות השלוחים. תודתנו לרב יוסף שמואל גרליצקי שליח כ"ק ורב מרכז תל־אביב על מסירת החומר לפרסום.

התעניינות בספרי החוקר ר' יצחק אלפסי

"בס"ד כ"ב סיון תש"מ

"כ"ק אדמו"ר שליט"א

"הננו בזה לדווח על הפעולות דזמן האחרון. "בתחילת חודש אייר נתקיימה בצפת ועדת 'בני ברית' שבבת קודש פרשת אמור י' אייר, בשעה 5:00 אחר הצהריים, היה 'פגישה עם חב"ד' עבור כל המשתתפים בוועידה. מר י. אלפסי (המחבר) פתח את התכנית, אחר כך נאם י. ווילשנסקי אודות חב"ד, וי. רייצס ו.א.א. צייטלין נצחו על שירה חסידית עם הקהל. אולם ההרצאה היה מלא מפה אל פה, ואחר כך שמעו שהיו אנשים שלא היו יכולים להיכנס וטענו שהיו צריכים לסדר

להוסיף בכל אופני השליחות

כאן המקום להזכיר אודות "כינוס השלוחים" שנערך בארץ־הקודש למחרת יום ההילולא דכ"ף מנחם־אב.

והי רצון שכנס זה יהיה באופן ד"כנס של צדיקים", שענינו – "הנאה להם והנאה לעולם" (סנהדרין עא, סוף עמוד ב' – במשנה). ובוודאי יקבלו החלטות טובות להוסיף עוד יותר בכל הפעולות הקשורות עם מילוי השליחות, ולעשות זאת בכל האופנים שבענין השליחות...

דברים אלה השמייע הרבי בהתוועדות שבת קודש פרשת עקב כ"ף מנחם אב תשד"מ (תורת מנחם התוועדויות תשד"מ כרך ד' עמ' 2422).

כינוס השלוחים השנתי של שלוחי הרבי לארץ־הקודש שעלו בשנים תשל"ו ותשל"ז ותשל"ח הוא הזדמנות לחזור אל ימי הבראשית של שליחותם, והננו מפרסמים כאן קטעים מדוחו"ת ששוגרו לרבי על ידם בקיץ של שנת תש"מ.

בדיווחים הללו אנו קוראים בין השאר על קיומן של תהלוכות ל"ג בעומר בשנה הראשונה בה הכריז הרבי על מבצע ה'תהלוכות' (גם בשנים

במירון הסתכלו בהנאה על התהלוכה, השלטים, והתערוכה.

”מספר הילדים שהשתתפו בתהלוכה: במצעד - כמה מאות, בכינוס לאחר המצעד - מאה.

”ראש פינה

”הממונה: ג. מרזל.

”לתהלוכה זו נתלווה המכונית ועל גביו טנק המבצעים וכמו כן שני ליצנים. התהלוכה עשה רושם חזק על תושבי ראש פינה.

”מספר הילדים/ות שהשתתפו בתהלוכה: בערך מאה.

”חצור

”הממונה: י. ש. בן-עמי.

”קול ומראה התהלוכה, שארכה כשעה בהליכה על פני חלק גדול של העיר, משכה תשומת לבם של חלק ניכר של תושבי חצור. בסיום המצעד התכנסו הילדים/ות באולם המרכז הקהילתי, שם שמעו דברי הרב עזיזי מרא דאתרא, ור' שמואל כהן מהמועצה דתית. אחר כך היתה שירה בליווי ופיקוח של הגב' רחל פרנסי, וסיפור ושיחה מאת רש"ז שי' לבקיבקר. ר' שמריהו חן שימש כמנחה.

”התהלוכה היתה בהצלחה למעלה מן המצופה, ויש לציין יעילות המדריכים ומסירותם. לשבח מיוחד ראוי ר' שמריהו חן, שפתח הרבה דלתות לפני המארגנים והיה לעזר מרובה במצעד גופא וכן בכנס.

”מספר הילדים/ות שהשתתפו בתהלוכה: במצעד כ-500, בכינוס לאחר המצעד - 600.

”מעלות

”הממונים: יוסף אריה בן רחל פולק ואברהם אסתר בן מלכה ליפשיץ.

”התהלוכה עוררה התלהבות בין תושבי העיר, לרבות חוגים של אברכי הישיבה במעלות, ואנשים בקשו שנבוא פעמים נוספות. יש לציין שהיו כאלה שניסו לבטל התהלוכה מסיבות פוליטיות פנימיות, אך לא הצליחו במזימתם.

”מספר הילדים/ות שהשתתפו בתהלוכה: מאתיים.

”ביום שני כ' אייר, היו כינוסים [נוספים] במירון (10 ילדים) ובמושב ספסופה (70 ילדים). השתתפו: י.י. וולוסוב וי.ש. גרליצקי. כמו

את ההופעה באולם יותר מרווח, כך שכולם יהיו יכולים לשמוע ולראות כו'.

”התכנית נגמרה בשעה 6:00, ואחר כך באו כ-3'4 מנינים לישיבת חב"ד לתפלת מנחה, לאחר מנחה סידרו להם סעודת 'שלוש-סעודות', והשיחה נסבה על אודות כ"ק אדמו"ר שליט"א, כשכמה מהמסובים מספרים על 'יחידות' וכיו"ב. מר אלפסי סיפר על דבר התעניינותו של כ"ק אדמו"ר שליט"א בספריו [השווה: אגרות-קודש כרך ז'] עמ' רעג. היכל מנחם כרך ג' עמ' קקא]. אחד מהמסובים סיפר שבהיותו ביחידות עוררו כ"ק אדמו"ר שליט"א לזה ששמו הוא 'יצחק בן שרה', וסיפר שהדבר עשה עליו רושם עז.

”בשעת הסעודה חזר אחד התמימים מאמר דא"ח. האורחים התפללו תפילת ערבית בישיבה ונפרדו בברכת תודה חמה על האירוח ובמיוחד על העובדה שהכינו עבורם במיוחד שלש סעודות.”

טרקטור, תערוכה וליצנים

ובענין התהלוכות:

”עם קבלת הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א על-דבר התהלוכות נקראה אסיפה דחופה של אנ"ש שי' ונבחרו האחראים למבצע בכלל וכמו כן האחראים לכל מקום ביחוד. בסך הכל נערכו תהלוכות בתשע מקומות בצפון הארץ [=על ידי השלוחים לצפת, בנוסף לאותן שהתקיימו במקומות נוספים בצפון]: צפת, מירון, חצור, קרית שמונה, קצרין, ראש פינה, מעלות, כרמיאל ונהריה. בש"ק פרשת אחרי-קדושים נערכה מגבית בבית הכנסת של קרית חב"ד לצורך התהלוכות (מצו"ב רשימת התורמים). האחראים הכלליים להתהלוכות היו: י.ש. גרליצקי וי.י. וולוסוב. להלן פרטי התהלוכות בכמה מקומות:

”מירון

”הממונים: י.י. וולוסוב וי.ש. גרליצקי.

”בתהלוכה זו השתתפו ילדי מירון וילדים ממושבים באיזור מרום הגליל. התהלוכה יצאה מבית הרב לציון הרשב"י וחזרה ליד בית הרב. נתלווה אליו הטרקטור עם התערוכה אודות כשרות. הקהל העצום שחגגו את ההילולא

מר רבין מספר 'מופת'

"ביום ראשון י"ז סיון, ביקר בצפת מר יצחק רבין. ביקרו אצלו י.ש. גרליצקי וי.י. גנזבורג ונתנו לו במתנה את הספר 'דעת תורה'. הוא קבל אותם בסבר פנים יפות, וסיפר על דבר 'מופת' מכ"ק אדמו"ר שליט"א עם משפחת ס. שהוא מכירם אישית. כמו כן סיפר על התרשמותו מ'יחידות'.

ביום שלישי כ"ו סיון, בקרו ג. פריד וי.ש. בן עמי בספסופה, שם דברו לפני קבוצת קשישים. ביום רביעי כ"ז סיון, בקרו בקרית חב"ד 25 תלמידי בית-הספר נר ישראל במושב עמיהוד. י.י. חיטריק דיבר לפניהם.

כינוס תורה מאוחד

"ביום ראשון י' סיון, התקיים כינוס תורה לאברכי הכולל בקרית חב"ד. השתתפו אברכים מכולל חב"ד, צאנז, תל"ת [=תנועה להפצת-תורה] וכולל הספרדי במירון. הר"ר י.י. ווילשנסקי הנחה את הכינוס ופתח בחזרת עניין בנגלה מכ"ק אדמו"ר שליט"א, בעניין הגירות של בני-ישראל בעת מתן תורה). ארגנו את הכינוס י.י. גנזבורג, י.י. יעקובוביץ וא.א. הכהן פרידמן".

התנאי ללימוד

מוסיף ומספר הרב גרליצקי שי:

בחודש תשרי תשמ"א שהיתי בחצרות כ"ק אדמו"ר. בסיום החודש כתבתי לרבי אודות הסתדרותי בשליחות וכו' כי עדיין למדתי בכולל בצפת. זכיתי אז לקבל 6 מענות. בצדו של המכתב שלי הואיל כ"ק אדמו"ר להוסיף ולכתוב (לאורך העמוד):

וזאת למודעי – הרוצים להמשיך ללמוד בכולל בהתמדה וכו' – יכולים להמשיך בזה, כפשוטו.

כמובן שמסרתי את המענה לשלוחים שהיו עדיין בין כותלי הכולל, וכמובן לראש הכולל השליח הגאון החסיד רבי אריה לייב קפלן ע"ה.

כן התקיימו כינוסים במושבים דלתון, עלמה ואלפלט. השתתפו: א. גולדברג, י.ש. בן-עמי, וש. טרבלסי. [פעילות זו התקיימה בהתאם להוראת הרבי בהתוועדות מוצאי ל"ג בעומר – להמשיך בפעילות גם בימים הסמוכים].
בדו"ח מופיעה גם רשימת שמות כל המדריכים, המדריכות והעוזרים בכל מצעד.

קול קורא של הבא-סאלי

כינוסי ילדים לפני חג השבועות ולאחריו התקיימו בבתי הכנסת בערים השונות, וכן בחג השבועות עצמו בעיר צפת – לשמיעת עשרת הדיברות. בדו"ח מפורטים שמות הערים, מיקום הכינוס, גילאי וכתות הילדים, מספר הילדים, ושמות המארגנים.

בין 200 ל-500 ילדים השתתפו בכל כינוס, כשהם מתחלקים לגנים, כתות א-ג ודו בהדרכת שלוחים בחורים, ובחלק המקומות בסיוע בנות 'בית חנה'.

"לפני חג השבועות תלו מודעות בכל רחבי העיר (צפת) על-דבר הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א להביא ילדים לבית-הכנסת לשמוע קריאת עשרת הדברות. הממונה – א. שהינו. כמו כן הלכו לרוב בתי הכנסת שבעיר לפני תפלת ערבית של החג לזרו ולעורר עוד הפעם על דבר ההוראה. הדברים נתקבלו בחמימות רבה, והמתפללים הבטיחו למלא אחר ההוראה (העובדה שהרה"צ הר"י אבוחצירא יצא בקול קורא שהוא מצטרף להוראה השפיע הרבה על תושבי העיר)".

על התהלוכה לבתי הכנסת בחג השבועות נאמר בדו"ח:

"כבכל השנים התקיימה גם בשנה זו תהלוכה לשכונת דרום. כשהגענו לשכונת דרום עצרנו באחד הרחובות והתחלנו לשיר ולרקוד וחיש מהר התקבצו ילדים רבים, וא.א. צייטלין דיבר לפניהם מענינא דיומא. משם הלכנו לבתי הכנסות בשכונה. ארגנו את התהלוכה: י.י. חיטריק וא.א. הכהן פרידמן".

כאן פורטו בדו"ח הכינוסים שקיימו השלוחים לפי הוראת הרבי גם לאחר חג השבועות.

פרשת ואתחנן

אעברה נא ואראה (ג,כה)

יש שני סוגי התבוננות – בדרך ראייה ובדרך שמיעה. בדרך ראייה – התבוננות בדבר הקרוב אל האדם, כמו ביטול הגוף אל הנפש, שאפשר להרגיש ביטול זה במוחש. בדרך שמיעה – התבוננות בעניין נעלה ונשגב, כגון הביטול של עולם האצילות.
 "ואראה" – משה ביקש שבניישראל יתעלו עד כדי כך שכל עבודתם תהיה בדרך ראייה; גם ההתבוננות בעניינים הנעלים ביותר תהיה בדרך ראייה מוחשית.

(אור התורה דברים עמ' סג)

ונשב בגיא מול בית פעור. ועתה ישראל שמע אל החוקים (ג,כט – ד,א)

איזה קשר יש בין הישיבה בגיא לקבלת חוקי התורה?
 מסביר אדמו"ר ה'צמח צדק:

"ונשב בגיא" – רומז לביטול הטבעי שיש בישראל, שהביאם למאוס בתענוגי העולם ולקבל את דיני וחוקי התורה, "שמע אל החוקים".

"מול בית פעור" – ביטול זה הוא ההיפך של אומות העולם, שבגלל ישותם סירבו לקבל על עצמם את עול התורה ובחרו בתענוגי העולם. משום כך עבדו לפעור, "שפוערין לפניו פי הטבעת ומוציאין רעי" (רש"י בלק כה, ג), כדי להמשיך שפע רב של תענוגי העולם, שהם פסולת התענוג שבלימוד התורה.

(אור התורה)

ואתם הדבקים בה' אלוקיכם חיים כולכם היום (ד,ז)

יש שני סוגים של 'חיים' – 'חי בעצם', היינו דבר שחי מצד עצמו, ו'חי במקרה', כלומר, דבר שחי בגלל סיבה חיצונית, שיכולה להתקיים ויכולה שלא להתקיים. לדוגמה – אש היא מציאות חמה מעצם מהותה. לעומת זה, מים רותחים הם חמים בגלל סיבה חיצונית, אבל לא משום שהם חמים מעצם מהותם.
 "ואתם הדבקים בה' אלוקיכם" – מי שדבק תמיד בקב"ה, שהוא חיי החיים, "חיים כולכם" – הוא חי חיים אמיתיים, חי בעצם, "היום" – אף בעולם הזה הנקרא "היום", כדכתיב (להלן ז), "היום לעשותם".

(כתר' שם טוב, עמ' יא)

אתה הראת לדעת (ד,לה)

אמר רבנו הזקן:

"אתה" – עצמות אין סוף ברוך הוא, "הראת" – נגלית, "לדעת" – כדי שידעו אותך.
 למרות שהקב"ה הוא אין סוף ולגדולתו אין חקר, הוא מאפשר לאדם מוגבל להשיג אלוקות.

(ספר המאמרים קונטרסים א עמ' נו)

אתה הראת לדעת (ד, לה)

כשנתן הקב"ה את התורה פתח להם שבעה רקיעים, וכשם שקרע את העליונים כך קרע את התחתונים, וראו כולם שהוא יחידי (רש"י)

בדברי רש"י נרמזים שני אופנים בעבודת ה' – 'פתח' ו'קרע'.
"פתח" – היינו עבודת הבירורים, שבה "פותחים" את ענייני העולם ומגלים את תכליתם (שנבראו לשמש את קונם) ואת הניצוץ האלוקי שבהם. וכן בעבודת האדם עם עצמו: 'פותחים' את השכל ואת המידות (באמצעות התבוננות בתפילה) ועל-ידי זה עוסקים בענייני העולם לשם שמים ומבררים אותם.
"קרע" – עבודת הניסיונות. הניצוץ שבניסיון נעלם ונסתר לגמרי, וכדי לגלותו יש צורך ב'קריעת' וביטול ההעלם וההסתר. והוא הדין לעבודת האדם עם עצמו: יש לבטל את התענוג והרצון, השכל והמידות, ולא להתחשב בהם; וכמו-כן יש לבטל את המגבלות של הגוף והנפש הבהמית ולהתעלות מהם.

(לקוטי שיחות כרך כד, עמ' 40)

אתה הראת לדעת... אין עוד מלבדו (ד, לה)

כל יהודי 'רואה' ומאמין מצד נשמתו ש"אין עוד מלבדו", אבל אין הוא רשאי להסתפק בכך, אלא חובתו להבין את העניין בשכל – "לדעת". באמונה בלבד נשאר העניין בבחינת 'מקיף', ורק ידיעה שכלית מביאה להתאחדות פנימית עם הדבר.

(ליקוטי שיחות, כרך ד, עמ' 1170)

אין עוד מלבדו (ד, לה)

כלומר: אין שום מציאות חוץ מהבורא, שכן העולם בטל לגמרי לאור האלוקי השופע בו. וכמבואר בתניא (שער היחוד והאמונה פ"ג): "אילו ניתנה רשות לעין לראות ולהשיג את החיות ורוחניות שבכל נברא... לא היה גשמיות הנברא וממשו נראה כלל לעינינו, כי הוא בטל במציאות ממש לגבי החיות והרוחניות שבו, מאחר שמבלעדי הרוחניות היה אין ואפס ממש".

(דרך מצוותיך עמ' סב)

היום הזה ראינו כי ידבר אלוקים את האדם וחי. ועתה למה נמות (ה, כא-כב)

מפרש השל"ה:

עד היום חשבנו שכל עוד הנשמה מצויה בגוף גשמי, בעולם גשמי, אין היא יכולה לקבל גילוי אור אלוקי, ורק לאחר צאתה מהגוף היא מסוגלת ליהנות מזיו השכינה. אך "היום הזה ראינו כי ידבר אלוקים את האדם וחי", שאפשר לקבל גילוי נעלה גם בעולם הזה, נשמות בגופים; ואם-כן "למה נמות"...
בעניין זה מסופר על אחד מגדולי החסידים, רבי יעקב-משה בופלוב, שנהג להרבות בתעניות שפגעו בבריאותו ונפטר בגיל צעיר. בימיו האחרונים אמר לבניו שעמדו ליד מיטתו: יקירי, אל תעשו כמוני, אלא אכלו ושתו ככל הדרוש, שכן עשרים שנות תעניות אינן שוות-ערך להנחת תפילין פעם אחת!
כשהגיעו הדברים אל אדמו"ר הרש"ב, נענה ואמר: הוא צודק, אך כדי להגיע להרגש כזה יש צורך בעשרים שנות תעניות...

(מפי השמועה)

שומע תפילה / 'מסירות נפש' / "הוצאות ביתו" / השלמת תהילים

עוד אודות 'שומע תפילה'

אודות הדיון ב'התקשרות' גיליון תתקנ"ו בקשר לבקשות פרטיות ב'שומע תפילה', העירונו משיחת י"ז בתמוז (נדחה) ה'תנש"א ס"ה, שאם ישנו מניין שעדיין צריכים להתפלל מנחה – יודיעו להם מד ש'הנה כבר בא", ובמילא יאמרו בתפילת מנחה (לא בנוסח של יום התענית, אלא) עניינים של שמחה. "ואם תתעורר שאלה בנוגע להפסק בתפילת העמידה – הרי בברכת 'שמע קולנו' מותר להוסיף כמה עניינים...". ועד"ז בשיחת ש"פ מקץ תשכ"ו², דבנוגע לצעקות באמצע התפילה כותב שם שזה "מותר על פי דין" אבל אינו מתאים ל"הוראת רבותינו נשיאינו", מה שאין כן בנוגע לבקשות בשמע קולנו, דבזה מזכיר רק ש"בודאי אין מקום לחשוב ולהתבונן בפרטי עניין הרפואה, מרשמי הרופאים וכיו"ב, או לחשוב בברכת השנים אודות פרטי עניני הזריעה בשדה כו', אלא רק בקשה כללית שהקב"ה ישלח לו רפואה שלימה", עכ"ל, ומשמע מזה שעצם הבקשה הכללית מתאימה ל"הוראת רבותינו נשיאינו".
כן העירו ממה שבסידור הבעש"ט (הנמצא בספריית 'אגודת חסידי חב"ד' בבית חיינו) בברכת 'שומע תפילה' נרשמו שמות אנשים שהיה הבעש"ט מתפלל עליהם [ואולי היה רק במחשבה].

הביטוי "מסירות נפש"

לפני כמה שנים, הערתי ב'התקשרות' גיליון תשמ"ט, שבכתבי רבותינו נשיאינו מופיע רק הביטוי "מסירת נפש" (בלא וא"ו) ולא "מסירות נפש" (בוא"ו) כרגיל בעברית של ימינו, כולל בפרסומי חב"ד באה"ק. ולכן, למרות שמשמעות שני הביטויים זהה, "חייב אדם לומר בלשון רבו".
אך מעיון בספריית חב"ד מתברר, שהביטוי מופיע פעמים רבות בכתבי רבותינו נשיאינו, כמו במאמרים³, בשיחות⁴ ובאגרות קודש⁵ אדמו"ר מהוריי"צ, וכן בדורות אחרים.

"חוץ מהוצאות ביתו"

ככמה מהדורות של ה'קיצור שולחן ערוך' (הידוע, של הגר"ש גאנצפריד ז"ל) הלכות צדקה, סימן לד סעיף ד, מופיע הלשון:

(1) התוועדויות ח"ד עמ' 49. ובהקלטה הלשון מפורשת יותר לחיוב.
(2) בסופה – תורת מנחם כרך מה עמ' 323. נדפסה גם בחוברת 'דבר מלכות' לשבת זו השתא.
(3) כגון סה"מ תרפ"ט, עמ' 19, 267. תרצ"ב עמ' קעט. קפד.
(4) בפרט בס' השיחות תר"פ"ז (8 מקומות).
(5) שם: כרך יד, אגרות: הקנא, ה'ריח, ה'שיז'.

"כמה יתן האדם צדקה, שנה ראשונה המעשר מן הקרן. מכאן ואילך יתן מעשר מן הריחוק שהרויח כל שנה חוץ מהוצאות ביתו..." (ההדגשה שלי). במהדורת הרב ביסטריצקי ז"ל מופיע: "חוץ מצרכי ביתו". בהוצאת 'אשכול' (עם 'מסגרת השולחן') תיבות אלו מופיעות באותיות רש"י מוקטנות ובסוגריים. בהוצאות רבות של הספר (כגון המהדורה המנוקדת, הוצאת סיני, ת"א תשל"ו [דפוס-צילום], ההוצאה עם 'שערים מצויינים בהלכה' וההוצאה עם הערות הגר"מ אליהו ז"ל) – תיבות אלו אינן מופיעות כלל. והנה מצאתי בקיצור שו"ע עם פסקי משנ"ב, בהוצאת שבתי פרנקל, ב"ב תשל"ח, על אתר: חוץ מצרכי ביתו: כן כתוב בקצו"ש"ע מהדורת למברג תרמ"ד שסמך עליה המחבר את ידו. ועיין ברכ"י יו"ד סי' רמט סקמ"ה [צ"ל: ס"ק ה] שכתב שאין לנכות צרכי ביתו" עכ"ל. ולגופו של עניין:

אחד המקורות שצוינו על סעיף זה (בהוצאת אשכול וב'שערים מצויינים בהלכה') הוא חכמת אדם (סימן קמד סעיף יא), שם כתב: "וכן מותר לפזר מזה לבניו הגדולים שאינו חייב לטפל בהם". אבל לא בסגנון כוללני כזה, שכל צרכי – או הוצאות – ביתו אינם נכללים ברווח ופטורים ממעשר. אין לומר שהמקור הוא דברי הרמ"א (סי' רנ"א ס"ג): "פרנסת עצמו קודמת לכל אדם, ואינו חייב לתת צדקה עד שיהיה לו פרנסתו", כי פירש בספר צדקה ומשפט (פ"א הערה יג), שבזה נכלל כל מי שאין לו דיי להוצאות רגילות, ולפעמים מוותר על דבר הצריך לו בוודאי כמו מלבוש או חפץ אחר, ע"כ. אבל כשיש לו כדי פרנסתו לא אמר שמנכה זאת מן הרווח. הדעה היחידה שמוכחת (בס' צדקה ומשפט פ"ה הע' לד) שמנכה את הוצאות מזונותיו ומזונות בני-ביתו מן הרווח, היא דעה שלדבריו מביא הברכי יוסף (סי' רמט הנ"ל) מהאזה"ח הק' בספרו ראשון לציון. אבל מביא שם שהפוסקים חולקים עליו. ע"כ. [אמנם בברכי יוסף בפנים הביא זאת מכנה"ג בשם תשובה כת"י לר' מתתיהו טריווש, ובסוף הס"ק דוחק ומפרש גם בתשובה זו שלא כיוון לכך].

השלמת אמירת תהילים דשבת מברכים

הזמן המקורי הוא "השכם בבוקר", קודם התפילה.⁶ כשהציע כ"ק אדמו"ר מהורי"צ מנהג זה לאחד מהרה"צ דפולין,⁷ כתב: "זוהי כשנה אשר הצעתי כי בכל שבת מברכים ינהיגו בהבתי כנסיות לאמר כל התהלים... לפי הזמן המתאים להם, אם בש"ק בהשכמה קודם התפילה, או בין מנחה למעריב".⁸ ולפי זה, אפשר שמי שלא הספיק לומר (או לסיים) את התהילים לפני התפילה,⁹ יש עדיפות להשלמה בין מנחה למעריב (מאשר אחרי מוסף או לפני מנחה). ואכן, בספר 'היכל מנחם'¹⁰ נעתקה רשימת הרב לוי שי' גולדשטיין: "סיפר לי הרב י. שי' ק. שלפני הרבה שנים היה ביחידות אצל הרבי, ושאל מה לעשות בנוגע לגמירת ספר התהילים בש"ק מברכים החודש, כשאין גומרים אותו קודם תפילת שחרית, ועל זה ענה הרבי: "יכולים לגמרו אחר תפילת מנחה, ואם עדיין לא גמרו (ובלילה – אין אומרים תהילים מצד תורה-שבכתב וכו'), אינני רואה למה תמתין אחרי חצות לילה, לכן יכולים לגומרו ביום ראשון", ע"כ. משמע שיש עדיפות להשלמה אחרי תפילת מנחה דווקא. ואע"פ שבמענה שנדפס בלוח השבוע לש"פ עקב אשתקד (גיליון תקמ"ב הערה 1) נזכרה האפשרות להשלים זאת "בין השיחות דהתוועדויות" – אולי שם משום-מה לא מצא זמן להשלים אחרי מנחה.

6 אג"ק אדמו"ר מהורי"צ ח"ג עמ' תכג. היום יום, כו כסלו. ס' המנהגים עמ' 30.

7 האדמו"ר מקופשניץ, אג"ק ח"ג עמ' תקע"ח, מיום כד אלול תרצ"ו.

8 לכאורה הכוונה לסיימה לפני זמן צאת הכוכבים.

9 ראה קובץ רז"ש עמ' 30.

10 ח"ג עמ' רסו.

”ועל כרחך אתה חי”

שעל כרחך אתה נוצר ועל כרחך אתה נולד, ועל כרחך אתה חי... ועל
כרחך אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש-
ברוך הוא (פרק ד, משנה כב)

ביאור כ”ק אדמו”ר:

הטעם שירידת הנשמה בגוף היא בדרך הכרח, כמאמר ”על כרחך אתה חי” – לכאורה, כיון שרצונה של הנשמה לקיים רצון הקב”ה, שזה כל עניינה, הנה בידעה שהכוונה העליונה היא בירידתה למטה, צריכה הירידה למטה להיות ברצון, ולא בדרך הכרח – אלא ההכרח הוא מצד גודל הצער והייסורים שבירידה למטה [...].

אמנם, למרות גודל הצער והייסורים שבירידת הנשמה למטה – כדאי הדבר בשביל העלייה שלאחרי הירידה, היינו, שדווקא על-ידי הירידה למטה מתעלה הנשמה לדרגה נעלית יותר באי-ערוך מכפי שהיתה קודם ירידתה למטה.
ליתר ביאור:

הא גופא שהקב”ה – שהוא עצם הטוב, וטבע הטוב להטיב – מכריח את הנשמה לירד למטה, למרות גודל הצער והייסורים שבזה, מהווה הוכחה אשר א) העלייה שבאה על-ידי הירידה היא עלייה גדולה כזו שבשבילה כדאי לסבול את הצער והייסורים שבירידה למטה, ב) שאין דרך אחרת – קלה ונוחה יותר – לבוא לעלייה גדולה זו, מלבד על-ידי ירידה גדולה זו.

וכיון שהירידה ל’בירא עמיקתא’ היא ירידה שבאי-ערוך, למקום היותר תחתון שאין תחתון למטה ממנו, שהרי עבודת הביורורים (שבשביל זה ירדה הנשמה למטה) צריכה להיות במקום הכי תחתון, כידוע המשל מכלי ההגבהה הנקרא ליוע”ר [=מנוף], שמעמידים אותו תחת הקורה התחתונה של הבית, ועל-ידי זה יוגבה הבית כולו, מה שאין כן אם יתחיל מאמצע אזי לא יוגבה החלק התחתון. וכידוע גם בעניין ”ושקל בפלס הרים”, שזהו כמשל כף מאזניים שככל שהכף שבה שוקלין יורדת למטה יותר, תהיה הגבהת המשא שבכף השנייה למעלה יותר –

מובן שגם העלייה ל’איגרא רמה’ (שבשבילה כדאית הירידה, ואין דרך אחרת לבוא אליה לולי הירידה) היא עלייה שבאי-ערוך.

נקל להבין גודל צער הנשמה ועומקו – אם כאשר לאחרי כל הייסורים שבירידתה למטה לא מתמלא תכלית המכוון, העלייה הגדולה, הבאה על-ידי קיום רצון הבורא בחיי היום-יום – שאז נמצא שייסורי הירידה היו ללא תכלית, ואין לך ייסורים גדולים יותר מאשר ייסורים ללא תכלית.
[. . .] ומאידך גיסא – התבוננות זו מעוררת אותו לנצל כל רגע ולבחור את החלק הטוב שבירידת הנשמה למטה,

אזי מתמלאת כוונת ירידת הנשמה בגוף – שעל-ידי ירידה זו נעשית עלייה גדולה ביותר, ועד שבאים לתכלית העלייה של הנשמה – שהיא ניזונית מן הגוף, היינו, שלאחרי שהנשמה מגלה את מעלת הגוף, אזי נעשה הגוף משפיע להנשמה.

(תורת מנחם תשי”ד כרך י, עמ’ 195)

הלכות ומנהגי חב"ד

המצוות במשך כל השנה, מתחיל משבת נחמו³. בעת קריאת עשרת הדיברות עומד הקהל לפני אל ספר-התורה⁴. קוראים את עשרת הדיברות ב'טעם העליון'⁵. פרקי אבות - פרק ד.

יום ראשון

י"ד במנחם-אב

בתפילת מנחה אין אומרים תחנון.

יום שני

חמישה-עשר באב

ביום זה אין אומרים תחנון, ואין מתענין אפילו ביום החופה⁶.

* כדאי ונכון לפרסם ולהכריז בכל מקום את הוראת חז"ל⁷ ש'מחמישה-עשר באב ואילך - דמוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה, יוסיף חיים על חייו'⁸.

* "...ידוע מנהג ישראל שמחמישה-עשר באב

בנוגע לימים אלו כתב הרבי: "על-פי מנהג ישראל, אשר תורה היא, לקדש הלבנה דווקא במוצאי תשעה באב... הרי הזמן גרמא לחדש ההתעוררות להחלטות טובות בכל ענייני תשובה והתורה ומצוותיה, שהן המבטלות סיבת הגלות... וכיוון שגדול כוח החלטות הנעשות בציבור - לקבלן בהתאסף רבים יחד בהתוועדות שמחה, שמחה באמירת דברי תורה, שהיא המשמחת לב ועיניים מאירה, ושמחה פורצת גדר והגבלה בלימוד התורה והידור בקיום מצוותיה, התוועדויות בפרט ביומין זכאין הסמוכין לט' באב, ועל-כל פנים: [השנה - בשבת-קודש 'נחמו'] בחמישה-עשר באב, ובשבת 'שלו' שלאחריו, ובשבת שלאחריה, שבת מברכים דחודש אלול, חודש החשבון (והתשלומין) דימות שנה זו. ובשלוש פעמים הווי חזקה - חזקת תורה ומצוותיה ומתוך שמחה טוב לבב תמיד כל הימים"¹.

שבת קודש פרשת ואתחנן

י"ג במנחם-אב, שבת נחמו

בקריאת 'שניים מקרא ואחד תרגום' קוראים את עשרת-הדיברות ב'טעם התחתון'². החשבון-צדק שעל כל אחד ואחד לעשות בקשר ללימוד התורה, נתינת הצדקה וכללות

(1) ממכתב (כללי-פרטי) מוצאתי"ב ה'תשד"מ (באותה שנה, ובעוד שנים שחל ר"ה שלהן - ובחז"ל כל חגי תשרי - בימי ה'ו, הדגיש הרבי פעמים רבות את מעלת ה'חזקה'), לקוטי שיחות כרך ט עמ' 229.

(2) שו"ע אדה"ז סי' תצד סי"א.

בכף החיים (סי' סא ס"ק לה) דן אודות החשש בקריאת פסוק 'שמע' פעמיים בשמות משום "האומר: 'שמע, שמע'" (בשו"ע אדה"ז שם ס"ח), והביא מס' מאמר מרדכי ודברי מנחם, שאין לחוש, כיוון שקריאתו מוכחת עליו שכולל כל הפסוקים. וכ"כ בס' עוד יוסף חי פ' ויגש.

(3) ספר-השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 582.

(4) ספר-המנהגים עמ' 31.

(5) לוח כולל-חב"ד פ' יתרו, כדעה האחרונה בשו"ע אדה"ז שם. אדה"ז היה קורא את עשרת הדיברות דפ' ואתחנן בנוסח-טעמים מיוחד, שונה מזה של הקריאה בכל השנה ואף מזה של עשה"ד דפ' יתרו, וכן נהגו גם כל בניו. הוא לימד זאת להרה"ק הרב"ש בן הצמח-צדק, שלימד זאת להרה"ק הרז"א אחי כ"ק אדמו"ר מהרש"ב נ"ע (לקוטי-דיבורים ח"ב עמ' 459. וראה ספר התולדות אדה"ז ח"ד עמ' 1070).

(6) לוח כולל-חב"ד, ממג"א סי' תקע"ג ס"ק א.

(7) תענית לא, ובפירש"י. רמ"א י"ד סי' רמו סעיף כ"ג, מג"א או"ח סי' רלח ס"ק א.

(8) ובמיוחד להוסיף בשיעורי תורה ברבים, לייסד חדשים ולחוק ולהרחיב את השיעורים הקיימים - 'התוועדויות' תש"נ ח"ג עמ' 124.

יום שלישי

ט"ז במנחם-אב

יום שני בלילה, אור ליום שלישי – סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה, כל הלילה¹⁰.

מתחלת – בנוגע לכמה עניינים – ההכנה לראש-השנה). **בכתב** – בדרך-כלל היה מאחל רק מיום א' דר"ח אלול, אך היו יוצאים-מ"ה מן-הכלל ('אוצר מנהגי חב"ד', אלול-תשרי, עמ' יב"ג. וראה 'בית חיינו' גיליון 99 עמ' 14).
(10) בדיעבד ניתן לקדשה (כדעת החת"ם סופר) עד אור ליום רביעי בשעה 21:52.

ואילך, מברכים איש את רעהו בברכת 'כתיבה וחתימה (וגמר חתימה) טובה', וכמרומוז במזלו של חודש מנחם-אב, מזל אריה... – ראשי תיבות 'אלול, ראש-השנה, יום-הכיפורים, הושענא-רבה', היינו, שבחודש מנחם-אב נרמז גמר ושלמות החתימה טובה בה'פתקא טבא' דהושענא-רבה⁹.

9 שם עמ' 770, וראה גם בעמ' 725 הערה 63. בע"פ היה הרבי מקדים ומברך, כגון בשיחת י"ג מנ"א תשל"ט. וכן בסיום המאמר דכ"ג מנ"א תשכ"ח ('ספר המאמרים – מלוקט' ח"ה עמ' שמו, ומצוין שם ללקוטישיחות ח"ד עמ' 1163 בהערה, שבכ' מנ"א

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש